

Лікувальна фізична культура, спортивна медицина й фізична реабілітація

УДК 78.17:796.011.3

Ніна Грибок,
ilnitskaya832010@mail.ru
Наталія Закаляк,
natalyazak69@gmail.com
Юрій Рогаля
rogala@mail.ru

Діагностика вмотивованості студентів до підвищення рівня власного здоров'я

Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка (м. Дрогобич)

Анотації:

У статті розглянуто актуальні питання ціннісних орієнтацій майбутніх фахівців, оскільки цінності молоді відображають цінності сучасного суспільства. Саме ціннісні орієнтації – один із найважливіших чинників змістової спрямованості особистості; вони визначають особливості й характер її відносин із навколишнім середовищем і тим самим певною мірою детермінують її поведінку. Наведено визначення ціннісних орієнтацій та аналіз їх груп. Основне завдання дослідження – визначення місця здоров'я в ієрархії життєвих цінностей студентів вищих навчальних закладів як чинника, що спонукає людину до відповідального ставлення до свого здоров'я та відповідних дій. Для досягнення мети роботи використовують такі методи дослідження, як аналіз й узагальнення наукової та методичної літератури, визначення ціннісних орієнтацій за методикою М. Рокича, метод експертних оцінок. У ході дослідження визначено систему значущих для студентів цінностей. Ре-

Нина Грибок, Наталія Закаляк, Юрій Рогаля. Диагностика мотивированности студентов к повышению уровня своего здоровья. В статье рассмотрены актуальные вопросы ценностных ориентаций будущих специалистов, поскольку ценности молодежи отражают ценности современного общества. Именно ценностные ориентации являются одним из важнейших факторов содержательной направленности личности, определяют особенности и характер ее отношений с окружающей средой и тем самым в определенной степени детерминируют ее поведение. Приведены определения ценностных ориентаций и анализ их групп. Основная задача исследования заключается в определении места здоровья в иерархии жизненных ценностей студентов высших учебных заведений как фактора, который побуждает человека к ответственному отношению к своему здоровью и соответствующих действий. Для достижения цели работы используются такие методы исследования, как анализ и обобщение научной и методической литературы, определение ценностных ориентаций по методике М. Рокича, метод экспертных оценок. В ходе исследования определена система значимых для

Nina Hrybok, Nataliya Zakalyak, Yuriy Rohalya. Diagnostics of students' motivation to the increase of their own health level. The pressing issues of the valued orientations of future specialists are considered in the article as youth values represent the values of modern society. These valued orientations are one of the major factors of personality's content orientation, they determine the features and character of her relationships with an environment and in such a way determine to some extent its behavior. The determination of valued orientations and analysis of their groups are presented. The basic task of research consists in the location of health in the hierarchy of vital values of students of higher educational establishments, as a factor that induces a man to the responsible treatment of health and corresponding actions. Such methods of research as an analysis of scientific and methodical literature, determination of the valued orientations according to the methodology by M. Rokych, method of expert estimation are used for gaining

зультати дослідження зі студентами першого курсу Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка вказують, що найбільш вагомими для першокурсників є такі термінальні цінності, як «щасливе сімейне життя», «любов», «життєва мудрість», «здоров'я», «активна життєва діяльність», «наявність хороших і вірних друзів», «матеріально забезпечене життя», «свобода». Однак більшість студентів далеко від бажання зміцнювати власне здоров'я, спрямовувати зусилля на самовдосконалення тощо. Близько 40 % студентів недооцінюють здоров'я в структурі життєвих цінностей. Виявлено основні відмінності ціннісних орієнтацій між студентами різних факультетів. Указано на існування проблем щодо мотиваційно-ціннісного ставлення студентів до власного здоров'я, а також відкрито об'єктивне поле для подальших досліджень.

Ключові слова:

цінності, ціннісні орієнтації, особистісні цінності, термінальні цінності, здоров'я, студенти університету.

студентов ценностей. *Результаты исследования* со студентами первого курса Дрогобычского государственного педагогического университета имени Ивана Франко указывают, что наиболее весомыми для первокурсников есть такие терминальные ценности, как «счастливая семейная жизнь», «любовь», «жизненная мудрость», «здоровье», «активная жизненная деятельность», «наличие хороших и верных друзей», «материально обеспеченная жизнь», «свобода». Однако большинство студентов далеки от желания укреплять собственное здоровье, направляют усилия на самосовершенствование и т. п. Почти 40 % студентов недооценивают здоровье в структуре жизненных ценностей. Выявлены основные различия ценностных ориентаций между студентами разных факультетов. Указывается на существование проблем касательно мотивационно-ценностного отношения студентов к собственному здоровью, а также открывается объективное поле для дальнейших исследований.

ценности, ценностные ориентации, личностные ценности, терминальные ценности, здоровье, студенты университета.

the end of the work. The system of meaningful values for students is determined during research. *The results of the research* with the first-year students of Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University point out that the most ponderable for freshmen are such values as «happy domestic life», «love», «vital wisdom», «health», «active vital activity», «presence of good and faithful friends», «financially secured life», «freedom». However most students are distant from a desire to strengthen their own health, to direct efforts on self-perfection etc. Almost 40 % of students underestimate health in the composition of vital values. The basic differences of the valued orientations between the students of different faculties are educed. The article specifies on existence of problems in relation to the motivational-valued attitude of students toward their own health, and also opens the objective field for further researches.

values, valued orientations, personal values, health, students of university.

Вступ. Проблема цінностей і ціннісних орієнтацій сучасної молоді за останні десятиріччя в нашій країні набула особливої актуальності. Ці поняття – одне з центральних питань більшості наук, що вивчають людину в різних аспектах. Цінності майбутніх фахівців, які здобувають вищу освіту, є відображенням цінностей сучасного суспільства. Відповідно система ціннісних орієнтацій розкриває змістову сторону спрямованості особистості, спроможної знайти своє місце в житті, самовизначитися та реалізувати себе, а також створює підвалини її відносин із навколишнім світом, з іншими людьми, із самим собою, становить основу світогляду й суть мотивації життєвої активності, основу життєвої концепції та філософії життя [2; 9].

Ціннісна тематика сьогодні достатньо розроблена вітчизняними й зарубіжними вченими. Проблемі ціннісних орієнтацій особистості розкривають праці М. Алексєєвої, Б. Ананьєва, Б. Бакірова, Г. Балла, М. Бобнєвої, М. Боришевського, А. Вардемацького, В. Василенко, Є. Головахи, Г. Головних, О. Здравомислова, Г. Костюка, О. Леонтьєва, С. Максименка, В. М'ясищева, С. Рубінштейна, А. Ручки, В. Сусленко, А. Табунса, В. Тугаринова, В. Ядова, А. Маслоу, К. Роджерса, В. Франкла та ін.

Вивченню особливостей формування ціннісних орієнтацій у підлітковому віці сприяли наукові здобутки Е. Васіної, Г. Безверхньої, В. Вдовиченка, Н. Волкової, І. Дубровіної, М. Маєвського, Т. Мальковскої, Д. Фельдштейна, К. Роджерса й ін.

Серед зарубіжних учених проблему цінностей особистості досліджували М. Рокіч, С. Фелдман, В. Франкл, Ш. Шварц, С. Морісс та ін.

Мета дослідження – визначення місця здоров'я в ієрархії життєвих цінностей студентів вищих навчальних закладів.

Матеріал і методи дослідження. Обраний напрям досліджень виконували в межах реалізації плану науково-дослідної лабораторії кафедри здоров'я людини й фізичної реабілітації Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка на 2016–2020 рр. відповідно до теми «Теоретико-методологічні засади формування культури здоров'я студентської молоді». У ньому взяли участь 268 студентів першого курсу. Для досягнення мети роботи застосовано аналіз та узагальнення

наукової й методичної літератури, визначення ціннісних орієнтацій за методикою М. Рокича, метод експертних оцінок.

Результати дослідження. Дискусія. Один із важливих чинників, що впливають на формування особистості, – це система цінностей. Будь-яке дослідження, особливо педагогічне, вважається неповним, якщо в ньому не розглядають питання становлення особистості через формування структури ціннісних орієнтацій [7].

Поняття «цінність» досить широке та включає те, що може цінувати людина.

Цінність – це предмет потреб людини. Таким предметом може бути річ або ідея, унаслідок чого цінності поділяють на матеріальні й духовні. Матеріальні цінності – це інвентар та обладнання праці, предмети безпосереднього вжитку; духовні, політичні, правові, моральні, естетичні, філософські, релігійні.

Ціннісні орієнтації – це елементи мотиваційної структури особистості, на основі якої вона здійснює вибір мети, мотивів конкретної діяльності з урахуванням конкретної ситуації [3].

Система ціннісних орієнтацій визначає змістовий бік спрямованості особистості й складає основу її ставлень до навколишнього світу, до інших людей, до себе самої, основу світогляду і ядро мотивації життєвої активності, основу життєвої концепції й філософії життя [1].

Ціннісна орієнтація не виникає в людини раптово, а формується протягом усього процесу виховання. Ціннісні орієнтації фіксують те, що склалося в житті, у менталітеті народу й проголошено як моральну норму. Змінюються ціннісні орієнтації – змінюються моральні норми [8].

Л. Столович зазначає, що цінності існують незалежно від того, позитивною чи негативною є загальноприйнята оцінка явища. Цінності вчений трактує як континуум (незліченну множину, теорію множин) від менш бажаного, або негативного, до більш бажаного, або позитивного. Виходячи з того, що для однієї спільноти та її представників у відповідній системі цінності кваліфікують як благо, для інших в іншій системі вони такими можуть і не бути, оскільки в кожного суспільства свої норми й правила, продиктовані ментальністю, культурою, звичаями тощо [5].

О. Міненко вважає ціннісні орієнтації найважливішим складником структури особистості, що має у своїй структурі мотиваційний, когнітивний, емоційний, оцінювальний та інші компоненти. Роль ціннісних орієнтацій полягає в тому, що вони визначають спрямованість професійної діяльності, надають їй цінності, що містить зміст, дасть змогу посісти певну позицію, регулюють поведінку, формують способи самоактуалізації. Ціннісні орієнтації особистості, її життєві перспективи, плани – проекція духовного життя суспільства, які формуються під впливом суспільних чинників, зумовлені системою виховання й навчання [6].

Юнаки та дівчата в період вступу до вищого навчального закладу вже володіють певною життєвою позицією, ідеалами, ціннісними орієнтаціями.

У процесі дослідження ми діагностували індивідуальні або особистісні цінності. Індивідуальні цінності формуються в процесі пізнання. Під впливом різних факторів вони можуть перетворюватися в особистісні цінності, утворюючи елементи мотиваційної сфери.

Досліджуючи особистісні цінності, ми виходили з уявлень, які склались у психології про структуру індивідуальних цінностей людини. Цінності людини організовані ієрархічно, тобто їх склад передбачає наявність найбільш і найменш значущих; рівень значущості визначається свідомою самооцінкою й диференціюванням.

У зв'язку з цим нас цікавило місце здоров'я в ієрархії базових інтересів і цінностей як чинника, що спонукає людину до відповідального ставлення до свого здоров'я та відповідних дій.

Ставлення до здоров'я – це позиція людини, набута в процесі життєвого досвіду під впливом комплексу умов і факторів, що є вирішальними під час розв'язання проблем здоров'я. Ця позиція зумовлює цінність здоров'я в ієрархії цінностей особистості, орієнтує й спрямовує її дії у виборі тих чи інших засобів і способів забезпечення здоров'я відповідно до певного стилю сприймання та наявності (або відсутності) оздоровчого мислення. Результатом цього тривалого й складного процесу стає потреба в збереженні та зміцненні здоров'я, духовному, психічному й фізичному вдосконаленні [7; 4].

Під час проведення експерименту ми застосовували методику дослідження ціннісних орієнтацій М. Рокича, яка є найбільш поширеною сьогодні та заснована на прямому ранжуванні списку цінностей [1]. Вона дає змогу діагностувати дві групи цінностей: цінності-цілі й цінності-засоби. Цінності-цілі названі термінальними, у них відбито пріоритетність життєвих цілей людини, тобто переконання в тому, що якась кінцева мета індивідуального існування варта того, щоб до неї прагнути.

Цінності-засоби М. Рокич називає інструментальними. У них відбито пріоритетність для людини певних типів поведінки, що зумовлюють реалізацію відповідних термінальних цінностей, тобто переконання в тому, що якийсь образ дій або властивість особистості є кращим у будь-якій ситуації.

У цьому випадку ми діагностували лише термінальні цінності. Найбільше нас цікавило місцезнаходження здоров'я в ранговому розподілі ціннісних орієнтацій як фактора, що спонукає людину до відповідального ставлення до свого здоров'я й відповідних дій.

У ході дослідження зі студентами Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка проведено анкетування, до якого залучено студентів перших курсів факультетів фізичного виховання, філологічного, історичного та інституту фізики, математики, економіки й інноваційних технологій.

Студентам запропоновано список із 18 цінностей. За її допомогою майбутні фахівці присвоювали кожній цінності ранговий номер за ступенем життєвої значущості, тобто на перше місце ставили найбільш значущу термінальну цінність, на друге – менш значущу, на третє – ще менш значущу й т. д.

Результати ранжування цінностей у системі ціннісних орієнтацій студентів представлено в табл. 1 та на рис. 1.

Таблиця 1

Ранжування цінностей у системі ціннісних орієнтацій

№ з/п	Термінальні цінності	Ранг
1	Активна життєва діяльність	5
2	Життєва мудрість	1
3	Здоров'я	4
4	Цікава робота	15
5	Краса природи та мистецтва	17
6	Любов	3
7	Матеріально забезпечене життя	7
8	Наявність хороших і вірних друзів	6
9	Суспільне визнання (повага навколишніх)	12
10	Пізнання (підвищення загальної культури, інтелектуальний розвиток, освіта)	13
11	Продуктивне життя (максимально повне використання своїх можливостей, сил і здібностей)	11
12	Розвиток (постійне самовдосконалення)	14
13	Розваги	9
14	Воля (самостійність, незалежність)	10
15	Щасливе сімейне життя	2
16	Щастя інших	16
17	Творчість (творча діяльність)	18
18	Упевненість у собі (внутрішня гармонія, вільність від внутрішніх протиріч)	8

Термінальні цінності

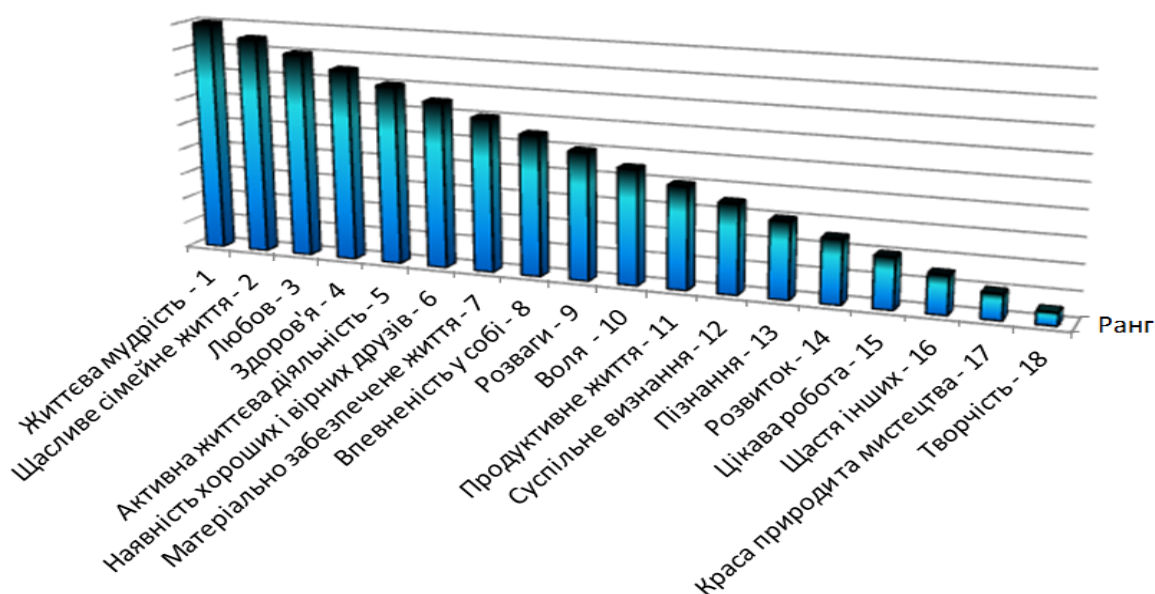

Рис. 1. Ранжування цінностей у системі ціннісних орієнтацій студентів

Аналізуючи отримані дані, ми виявили, що найбільш вагомі для студентів філологічного факультету «щасливе сімейне життя», «здоров'я», «любов», «цікава робота», «наявність хороших і вірних друзів», «упевненість у собі», «пізнання». 75 % респондентів поставили на перше місце «щасливе сімейне життя». Оскільки контингент цього факультету переважно жіночий, то зрозуміло, що в цьому віці вони замислюються над питанням створення повноцінної сім'ї. Пріоритетним визнали здоров'я лише 12,5 % студентів, 37,5 % майбутніх фахівців ставлять його на друге місце, 12,5 % – на третє. До трійки найважливіших життєвих цінностей входить «любов» (50 % студентів відвели їй третє місце).

Студенти історичного факультету найбільшу перевагу надали таким життєвим цінностям, як «любов», «життєва мудрість», «здоров'я», «воля», «активна життєва діяльність», «наявність хороших і вірних друзів». Так, 50 % майбутніх учителів історії поставили на перше місце «любов» (духовна й фізична близькість із людиною), друге – «наявність хороших і вірних друзів». Зрозуміло, що в цьому віці кохання та друзі мають надзвичайно важливе значення в житті кожного студента, проте навряд чи можна погодитись із тим, що «здоров'я» досліджувані поставили на третє місце.

Серед студентів інституту фізики, математики та інноваційних технологій провідною стала така цінність, як «життєва мудрість» (80 %). На другому місці – «щасливе сімейне життя», на третьому – «упевненість у собі», на четвертому – «любов» і лише п'яте місце відведено «здоров'ю». «Матеріально забезпечене життя» хоч і відстає від таких важливих цінностей, як «здоров'я», «щасливе сімейне життя», «кохання», «життєва мудрість», проте все-таки перебуває на сьомому місці за ступенем значущості.

Визначним є те, що в більшості студентів факультету фізичного виховання (60,3 %) здоров'я займало перше місце в групі найважливіших цінностей. Це досить високий відсоток, порівняно з іншими факультетами. У цьому випадку студенти, які займаються спортом, схильні більше виявляти інтерес до свого здоров'я й оцінювати себе як здорових. Друге місце майбутні фахівці з фізичного виховання та фізичної реабілітації відводять такій цінності, як «активна життєва діяльність». Далі за важливістю – група таких цінностей, як «розваги», «любов», «матеріально забезпечене життя», «воля (самостійність, незалежність)».

Отже, як бачимо, серед студентів перших курсів переважають такі термінальні цінності, як «щасливе сімейне життя», «любов», «життєва мудрість», «здоров'я», «активна життєва діяльність», «наявність хороших і вірних друзів», «матеріально забезпечене життя», «свобода». Однак більшість опитаних є далекими від бажання зміцнювати власне здоров'я, спрямовувати зусилля на самовдосконалення тощо. Навпаки, переважає орієнтація на безтурботне життя, матеріальні блага, власну свободу, кохання.

Не менше здивувало те, що такі ціннісні орієнтації, як «Пізнання (підвищення загальної культури, інтелектуальний розвиток, освіта)», «Розвиток (постійне самовдосконалення)», «Цікава робота», «Щастя інших», займали 13, 14, 15, 16 місця серед відповідних цінностей.

Ідеться про явище, яке деякі науковці називають ще однією цінністю – «споживання». На їхню думку, зараз можна спостерігати зміну гуманістичної й духовної цілеспрямованості значної частини нашої молоді. Колишні моральні, духовні цінності змінюються цінностями матеріального комфорту та безупинного споживання [3].

Серед цінностей, що оцінюються студентами як найменш значущі, виокремлено такі: «щастя інших», «краса природи й мистецтва». Зовсім незначною виявилася для більшості студентів цінність «творчість (творча діяльність)».

Висновки та перспективи подальших досліджень. Студенти, розподіляючи термінальні цінності, акцентують увагу на таких цінностях, як «щасливе сімейне життя», «любов», «життєва мудрість», «здоров'я», «активна життєва діяльність», «наявність хороших і вірних друзів», «матеріально-забезпечене життя», «свобода». Що стосується ставлення студентів до свого здоров'я, то близько 40 % респондентів недооцінюють його в структурі життєвих цінностей.

Дослідження не є вичерпним із визначеної проблеми й не стільки вирішує певні питання, скільки констатує факти та вказує на існування проблем щодо мотиваційно-ціннісного ставлення студентів до власного здоров'я, а також відкриває об'єктивне поле для подальших досліджень.

Джерела та література

1. Большая энциклопедия психологических тестов. – М. : Эксмо, 2007. – 416 с.
2. Гончарова Н. П. Проблема соответствия общества и ценностей личности / Н. П. Гончарова // Социология в современном мире: наука, образование, творчество. – 2015. – № 7. – С. 69–75.
3. Горашук В. П. Формирование культуры здоровья школьников (теория и практика) / В. П. Горашук. – Луганск : Альма-матер, 2003. – 376 с.
4. Грибок Н. М. Педагогічні умови формування культури здоров'я студентів спеціальної медичної групи : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.07 / Грибок Ніна Миколаївна. – Луганськ, 2013. – 267 с.
5. Методика «Ценностные ориентации» М. Рокича // Лучшие психологические тесты для профотбора и профориентации / [отв. ред. А. Ф. Кудряшов]. – Петрозаводск : Петроком, 1992. – С. 112–114.
6. Міненко О. О. Професійне становлення практичного психолога як система парадигмальних змін / О. О. Міненко // Вісник Харківського національного університету. – Серія «Психологія». – 2002. – № 550. – С. 209–211.
7. Міхеєнко О. І. Валеологічна підготовка майбутніх фахівців з фізичної реабілітації у вищому педагогічному навчальному закладі : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.04 / Міхеєнко Олександр Іванович. – Одеса, 2004. – 211 с.
8. Набиуллина Н. Г. Диагностика ценностных ориентаций студентов средних специальных учебных заведений / Н. Г. Набиуллина. – Уфа, 2003. – 59 с.
9. Shydelko A. Poniattia tsinnostei i tsinnisnykh oriientatsii u konteksti profesiinykh preferentsii uchniv PTNZ [Электронnyi resurs] / A. Shydelko. – Rezhym dostupu : http://lib.iitta.gov.ua/6277/1/poniattia_tsinnostei_i_tsinnisnykh_oriientatsii.pdf

References

1. Bol'shaya entzyklopediya psikhologicheskikh testov [Large encyclopedia of psychological tests], Moskva, 2007, 416 p.
2. Goncharova N. P. Problema sootvetstviya obschestva i tsennostey lichnosti [the problem of congruity of society an values of personality], *Sotsiologiya v sovremennom mire: nauka, obrazovanie, tvorchestvo*. – 2015. – № 7. – S. 69–75.
3. Horashchuk V. P. Phormirovaniya kul'tury zdorov'ya shkol'nikov (teoriya i praktyka) [Forming of schoolchildren health culture (theory and practice)], Luhan'sk, 2003, 376 p.
4. Hrybok N. M. Pedahohichni umovy formuvannya kul'tury zdorov'ya studentiv spezial'noyi medychnoyi hrupy : dys. kand. ped. nauk [Pedagogical terms of forming of health culture of students of task medical form], Luhan'sk, 2013, 267 p.
5. Kudryashov A. F. Luchshyye psycholohicheskii testy dlya profotbora i proforiyentazyi: metodyka «Tzennosnyie oriientazyi» M. Rokycha [The best psychological tests for vocational selection and vocational orientations: methodology «Valued orientations» by M. Rokych], Petrozavodsk, 1992, pp. 112–114.
6. Minenko O. O. Profesiyne stanovlennya praktychnoho psycholoha yak systema paradyhmal'nykh zmin [Practical psychologist professional becoming as a system of paradigmatic changes], *Bulletin of Kharkiv Natioanal University*, 2002, № 550, p.p. 209–211.
7. Mykheyenko O. I. Valeolohichna pidhotovka maybutnyh fakhivtziv z physychnoyi reabilitaziyi u vyshchomu pedahohychnomu zaklady [Valeological preparation of physical rehabilitation future specialists in higher padagogical educational establishment], Odesa, 2004, p. 211.
8. Nabiulina N. G. Diagnostyka tsennostnykh oriientatsiy studentov srednih spetsialnykh uchebnyh zavedeniy [diagnostics of valued orientations of special high schools], Ufa, 2003, 59p.
9. Shydelko A. Poniattia tsinnostei i tsinnisnykh oriientatsii u konteksti profesiinykh preferentsii uchniv PTNZ. [Электронnyi resurs] – Rezhum dostupu http://lib.iitta.gov.ua/6277/1/poniattia_tsinnostei_i_tsinnisnykh_oriientatsii.pdf

Інформація про авторів:

Грибок Ніна; <http://orcid.org/0000-0002-8746-2800>; ilnitskaya832010@mail.ru; Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка; вул. І. Франка, 34, м. Дрогобич, 82100, Україна.
Закаляк Наталія; <http://orcid.org/0000-0002-9550-1961>; natalyazak69@gmail.com; Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка; вул. І. Франка, 34, м. Дрогобич, 82100, Україна.
Рогаля Юрій; <http://orcid.org/0000-0002-9550-1961>; rogala@mail.ru; Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка; вул. І. Франка, 34, м. Дрогобич, 82100, Україна.

Information about the Authors:

Hrybok Nina; <http://orcid.org/0000-0002-8746-2800>; ilnitskaya832010@mail.ru; Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University; I. Franko, 34, Drohobych, 82100, Ukraine.
Zakalyak Nataliya; <http://orcid.org/0000-0002-9550-1961>; natalyazak69@gmail.com; Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University; I. Franko, 34, Drohobych, 82100, Ukraine.
Rohalya Yuriy; <http://orcid.org/0000-0002-9550-1961>; rogala@mail.ru; Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University; I. Franko, 34, Drohobych, 82100, Ukraine.

Стаття надійшла до редакції 31.08.2016 р.